

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Põhja- ja Baltimaade kõrgemate kohtute juhid kohtusid Helsingis

Põhja- ja Baltimaade kõrgemate kohtute juhid kohtusid Helsingis

29. september 2025

Riigikohtu esimees Villu Kõve osales 24. ja 25. septembril Helsingis toimunud üritusel „Joint Nordic-Baltic Supreme Court President Meeting 2025“.

Soome ülemkohtu ja kõrgema halduskohtu korraldatud kokkusaamisel anti ülevaade Põhja- ja Baltimaade kohtusüsteemidest ja nende viimastest arengutest.

- Üldiselt on tsiviilasjade arv kohtutes langenud, kuid haldusasju on juurde tulnud. Leedus ja Lätis on vähenenud ka kriminaalasjade hulk.
- Tänavu aprillis jõustus Soomes reform, millega madalama astme kohtud said võimaluse küsida õigusküsimustes siduvaid eelotsuseid ülemkohtust. Üks küsimus on juba ka vastatud.
- Taani ülemkohtu juures otsustab menetlusloa andmise eraldi sõltumatu kogu, kuhu kuuluvad kolme kohtuastme kohtunikest esindajad (kaheaastase tähtajaga ülemkohtunikust liige on sel ajal muust tööst vabastatud), lisaks nimetab justiitsminister ühe advokaadi ja õigusprofessori.
- Soomes ja Rootsis menetlevad kõrgemad kohtud väga väikest osa kaebustest, Soomes umbes 6% ja Rootsis vaid 1% (Eestis mullu ligi 12%).
- Rootsis saab menetlusloa anda ka osale kaasusest või vaid mõnele üksikule õigusküsimusele.
- Leedus jagab kaasuseid kohtunike vahel arvutiprogramm, arvestades mh töökoormust ja spetsialiseerumist.
- Soomes, Rootsis ja Norras on ülemkohtu liikmed n-ö universaalid, st kõik lahendavad nii tsiviil- kui kriminaalasju, Norras ka haldusasju.
- Taanis, Norras ja Islandil pole eraldi halduskohtuid, kuid mujal on.
- Islandil kasutatakse spetsialistidest rahvakohtunikke, nt insener ehitise puuduste vaidluses.
- Islandi Ülemkohtu esimehe valivad kohtunikud ise viieks aastaks. Soomes saab esimees ameti pensioneerumiseni ehk põhimõtteliselt tähtajatult.
- Kohtunõunikud on Põhjamaades tihti alustavad kohtunikud (n-ö proovikohtunikud) ja nende pädevus on laiem kui Eestis.

- Rootsis kuulub kaks kohtunikku (üks ülemkohtust ja teine kõrgemast halduskohtust) püsivalt koos kahe pensioneerinud kohtunikuga nn seadusandlikku nõukokku, mis kiidab heaks seaduseelnõusid ja asendab teatud mõttes konstitutsioonikohut. Nõukokku kuuluvad kohtunikud on muust tööst vabastatud.
- Rootsis mõisteti 2021. aastal ülemkohtus süüdi ja karistati kohtu esimeest, kes ei teostanud piisavalt järelevalvet asjadega venitava kohtuniku üle ega mõjutanud ja karistanud teda piisavalt.
- Rootsil soovitati kaasata kohtuhalduse nõukogu liikmetena ka teisi kohtu töotajaid peale kohtunike.
- Rootsis on plaan muuta põhiseadust kohtunike sõltumatuse tõstmiseks, mh kohtunike arvu ja pensioneerumisvanuse osas.
- Lätis ja Leedus tõi kohtuhalduse iseseisvumine justiitsministeeriumi alt kaasa eelarveprobleemid, kui ministeerium ei vastutanud enam kohtute rahastamise eest.
- Rootsis on keelatud kohtus pilte teha ja filmida ning seetõttu ei saa ka istungitest ülekandeid teha.

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2025/1000052976.jpg

Foto: Soome Ülemkohus

Teate sisestas:

Arno Pöder
pressiesindaja
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/pohja-ja-baltimaade-korgemate-kohtute-juhidohtusid-helsingis>